

Naročnina

Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
ce.ole. no v Jug.
slaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 B

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
istoop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm visine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjura
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Urejanstvo je v Kopitarjevi ul. št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pismo se ne sprejema. Urejanstvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 v Ljubljani
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Politika
pameti in idealizma

Ni dvoma o tem, da je odločna usmeritev svetovne politike v popolno likvidacijo vojne v prvi vrsti zasluga delavske stranke v Angliji, ki je od 8. junija 1929 ondi vdruži v vladi. Je to ista linija, ki jo angleška leber-parti zasleduje od leta 1924. dalje, ko je na presenečenje vsega sveta njen voditelj prvič zasedel mesto angleškega premijera. Ta naravnost pedantična doslednost, ki tudi spada k neminljivim tradicijam angleške državniške umetnosti, ima gotovo velik delež na vspehih, ki jih leber-parti prav te dni žanje na poprišču mednarodne politike. Čeprav je nezmanjšana ohranitev svetovne moči in vpliva britanskega imperija prav tako temeljna osnova MacDonaldove politike kakor je neomajna dogma vsakega konservativnega torija, pa se vendar metode leber-parti zelo razlikujejo od metod bivših angleških državnikov, v katerih so bili še močni magoni onih brezobzirnih osvajalcev, ki so položili temelje največji pomorski državi sveta. In četudi zahtevajo danes mir in znatno zmanjšanje bremen za vojsko najrealnejši interesi britanskega gospodarstva, pa se vseeno ne sme prezreti čisto ideološka podlaga svetovnomirovnih teženj in prizadevanj angleške delavske stranke, ki je k temu idealu — in to je tudi neka podedovana osobina enega dela angleške rase, — naravnost religiozno-čustveno usmerjena.

To nam potrjujejo vsi dogodki zadnjega časa, iz katerih se pač z zadostno jasnostjo vidi, da je MacDonaldova vlada pripravljena v dobro svetovnega miru sprejeti nase marsikak velik riziko za varnost in integriteto imperija, ki bi ga kakšen konservativen državnik najbrž ne, da si to i ti danes prežeti želje po miru in politiki delavske vlade v tem pravcu ne delajo nobenih resnih težkoč. Haaški sporazum na primer, ki pomeni naravnost ogromen korak k zblizanju Francije in Nemčije, ne vzbuja v angleških delavskih politikih nobenih pomislekov, dočim so se lordi eventualnosti kakšnega prevelikega prijateljstva med Francijo in Nemčijo v bodočnosti precej bali. Saj Haag v nekem oziru pomeni pravo revolucijo svetovnopolitičnega polčaja po strašnem porazu Nemčije 1918. Nemčija se po Haagu niti ne more več imenovati poražena država v prejšnjem smislu, sankcije verzajske pogodbe so de facto odpravljene, gospodarska usuzujenost Nemčije bivšim znagovavcem se je izpremenila v neko ne preveč težko obveznost, vključeno v veliko gospodarsko interesno skupnost vseh evropskih držav, ki so popolnoma enakovredno udeležene pri mednarodni reparacijski banki. Med Nemčijo in Francijo se je sklenilo celo nek »gentlemanški dogovor« — pač jako značilno dejstvo za bistveno spremembo povojnih odnošajev med Francijo in Nemčijo. In kdor ve, da je edina država, koje gospodarski in finančni razvoj more prinesiti Franciji največji hasek, ravno Nemčija, si lahko izračuna moment, ko bosta ti dve veliki republiki v medsebojnem prijateljstvu in sporazumu tvorili odločilen faktor kontinentalne politike. Da je k temu toliko pripomogla Anglija, to je največji dokaz za odkritosrčnost in idealno fundacijo mirovne politike angleških delavcev.

Isto velja tudi za sporazum med Anglijo in Unijo severnoameriških držav glede paritete med njunima brodovjema, ki je prelomila s stoletnim geslom britanskih državnikov, da mora biti brodovje Anglije najmočnejše na svetu, tako da bi po številu vedno prekašalo vsoto vojnih ladij dveh za njo sledečih pomorskih veselil. Sicer bi vili morali sčasoma tudi konservativni lordi vgrizniti v to kisljo jabolko, vendar pa je MacDonald pomorski sporazum s sosedo onkraj Atlantskega oceana porabil za bazo velikopotezni akcije za redukcijo ne samo vojnih sil na morju, ampak tudi onih na kopnem, ki naj bi se raztezala na vse države sveta in se resno začela od strani v to poklicanega. Društva narodov. Londonska konferenca je po zamislu leber-parti samo uvod in priprava k temu velikanskemu delu. Tako vsa zunanja politika delavske stranke dosledno gre za tem, da se bi vsi bodoči spori med državami reševali po mednarodnem razsodišču, ki je danes bolj idealna nego realna in efektivna ustanova.

Pa tudi v kolonialni politiki izvaja stran-ka angleškega delavstva svoj program dosledno, ne da bi se dala oplasti od ogromnih stvarnih težkoč tega problema niti od sto in sto let vkoreninjenih predsodkov angleškega

Proti Slovanom

Zanimiva ugotovitev zunanjega ministra dr. Voje Marinkoviča

Zunanji minister dr. Marinković je dal haaškemu dopisniku beograjske »Politike« zanimivo izjavo o rezultatih haaške konference zlasti z ozirom na države male antante in Bolgarske. Dr. Marinković je najprej podrobno opisal te rezultate, ki so ugodni zlasti za Jugoslavijo. Nato pa je izrekel dr. Marinković te znamenite besede:

»Zanimivo je za nas na Balkanu, pa tudi sploh za Slovane eno dejstvo, ki bi ga jaz posebno priporočal našim bolgarskim sosedom v vpoštevanje. Kljub naporom bolgarske delegacije in kljub vsem spretnostim, ki jo je ona že več mesecev razvijala, da čim ugodnejše reši vprašanje reparacij za svojo državo, je vendar Bolgarska slabše odrezala ko

Avstrija in Madjarska. Z mirnim srcem lahko rečemo, da mi ne samo da nismo krivi tega rezultata, temveč smo se nasprotno trudili, da se ta krivica Bolgarski ublaži. Toda niti naši napor, niti vse prizadevanje in spretnost bolgarske vlade niso bile tako močne kot sledeče dejstvo, da namreč evropsko javno mnenje v svoji celoti, ima dvoje meril in da z enim merilom meri one, za katere misli — z razlogom ali brez razloga in po mojem mnenju brez razloga — da so mu bližji in z drugačnim merilom one, ki jih smatra za bolj oddaljene.

S tem dejstvom je treba, da vsi Slovani in vsi vzhodni narodi računajo v svojih kombinacijah...

Seja vlade

Beograd, 24. jan. AA. Danes je bila od 17 do 19.50 seja ministrskega sveta pod predsedstvom generala Petra Živkoviča. Seji so prisostvovali vsi gg. ministri, izvenmi ministra zunanjih zadev g. dr. Voje Marinkoviča, ki se mudi v inozemstvu. Na začetku seje se je predsednik ministrskega sveta general Peter Živković spomnil premivulega člana kabineta ministra javnih del inž. Savkoviča. Nato je predstavil novega ministra javnih del g. F.

Trifunoviča. Razpravljalo se je o tekočih vprašanjih. Zastopnik ministra zunanjih zadev g. dr. Kosta Kumanudi je seznanil ministrski svet s temeljnimi smerni pogajanj v Sofiji glede konvencije o dvolastniških posestvih kakor tudi glede konvencije o vzdrževanju reda in mira na meji. Naposled je dr. Kumanudi podal poročilo o reparacijskih pogajanjih v Haagu. Ministrski svet je vzel ta poročila na znanje.

Avstrija in reparacije

Poročilo Schobra na se i Narodnega sveta o avstrijskih uspehih na haaški konferenci

Dunaj, 24. jan. (Tel. »Slov.«) V glavnem odboru narodnega sveta je poročal zvezni kancler dr. Schober o haaških pogajanjih. Navajal je: Avstrijska vlada je bila trdno odločena, pridobiti Avstriji zopet finančno svobodo. Po prvi haaški konferenci smo skušali na sestanku strokovnjakov v Parizu priti do polne likvidacije finančnih vprašanj iz saintgermainске mirovne pogodbe. Posrečilo se je tudi, sestaviti s strokovnjaki sklicujočih držav načrt dogovora, ki se je oziral na to avstrijsko stališče, toda strokovnjaki nekaterih držav na ta načrt niso pristali, radi česar se je prepustila odločitev o avstrijskem vprašanju haaški konferenci sami. Med tem časom pa se je posrečilo, priti do sporazuma z Italijo, ki je imela največje zahteve. Tudi z Grčijo je prišlo že pred konferenco do dogovora o odškodnini za grške ladje, ki so bile potopljene v času grške nevtralnosti. V Haagu se je pokazalo že pri prvih razgovorih, da so velesile pripravljene, oprostiti Avstrijo obveznosti in jo podpirati na konferenci. Posrečilo se je, pridobiti tudi pristaneke ostalih držav. Nevarnost je obstojala pa v tem, da je mala antanta vztrajala pri inutitimu med avstrijskim, bolgarskim in madjarskim vprašanjem. K sreči je v zadnjem trenutku prišlo do sporazuma z Madjarsko in tako je postala mogoča tudi rešitev za Avstrijo.

Dogovor z Avstrijo je bil sprejet soglasno

Ponarejeni 20% kronski boni

Falsifikati so bili izvršeni v Ljubljani

Zagreb, 24. jan. (Tel. »Slov.«) V Zagrebu so odkrili zopet veliko falsifikatorsko afero 20% kronskih bonov. Boni so se falsificirali na ta način, da se je številki na bonski priznanici dodalo nekaj ničel. Pred nekaj dnevi je kupil bankir Samojlovič od ravnatelja trgovske informacijske pisarne Horvata 20%ne kronske bone v vrednosti do 80.000 Din. Samojlovič je takoj sumil o pristnosti teh bonov in opozoril Horvata. Ker so bili boni izdani od ljubljanske finančne direkcije, je zagrebska policija, kateri je prišla stvar v roke,

poslala v Ljubljano posebnega detektiva, ki je res dočgal, da so priznanice bile v Ljubljani falsificirane. Direktor Horvat je izjavil, da je kupil bone od zagrebskega mestnega uradnika, ki je bil nato takoj aretiran. Pri zasliševanju je ta trdil, da ni vedel, da so boni ponarejeni in da jih je kupil od nekega Jožeta Dolnerja iz Metlike. Pri preiskavi se je dočgnalo, da osebe s tem imenom v Metliki ni. Radi tega je bil mestni uradnik pridržan v zaporu.

diji. MacDonald pa je tako v egiptovskem kakor v indskem vprašanju pokazal isto dosledno linijo programa delavske stranke, ki stremi za likvidacijo odnosov suženjske odvisnosti bivših in še obstoječih kolonij do Anglije, kakor jo zasleduje njegova politika v vseh svetovnih problemih.

Ta dejstva niso samo dokaz, kako pozitivna in plodonosna ter državi in celemu svetu koristna more biti politika delavstva, kjer je na vladi, ampak so tudi sijajno izpričevalo angleški demokraciji, ki omogoča razmah ustvarjalnih sil najširšim slojem naroda.

Izjava novega ministra

Belgrad, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Novo imenovani minister za javna dela g. Filip Trifunović je dal sledečo izjavo: Prihajam iz Sarajeva, kjer sem doslej vodil posle oddelka za javna dela pri Zrinjski banovini. Prihajam v Belgrad, da nadaljujem z delom, ki mi je dobro znano. Edino v delu poštino-brzojavnega oddelka še nisem vpeljal. Nadejam se, da bom vršiti svoje dolžnosti v splošno zadovoljstvo, ker poznam vse sodelavce ministrstvu za javna dela.

Seja VZS

Belgrad, 24. jan. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel nocoj od 16 do 19.30 sejo. Razpravljal je o načrtu zakona o vseučiliščih in razpravo v načelu zaključil. V imenu ministrstva prosvete je prisostvoval seji načelnik Momčilo Milošević, s strani finančnega ministrstva pa načelnik Pavle Krestić. Jutri ob 16 bo vrhovni zakonodajni svet nadaljeval razpravo o tem zakonskem načrtu v podrobnostih.

Konferenca zastopnikov zbornic

Belgrad, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je pričela v Belgradu konferenca zastopnikov vseh industrijskih in trgovskih zbornic v državi. — Ljubljansko zbornico zastopa njen tajnik Ivan Mohorič. Razpravljalo se je o organizaciji sodelovanja vseh zbornic, o zborničnih sodiščih v zvezi z zakonom o civilno-pravnem redu, o doležbah za poslovni promet ter o konferenci zbornic, ki se bo vršila še letos v Dubrovniku. Razgovori v Belgradu bodo trajali še nekaj dni.

Program prve seje Sokola
kraljevine Jugoslavije

Belgrad, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Jutri dopoldne se vrši prva seja novo imenovanega vrhovnega odbora Sokola kraljevine Jugoslavije. Seja bo trajala najmanj tri dni. Na dnevnem redu je vprašanje organizacije žup in predvsem imenovanje župnih starešin. Sedanje število 23 žup se bo sedaj povečalo. Za starešine žup pridejo vpoštev samo oni, ki so se dosedaj že prijavili za vstop v Sokola. Rešiti je tudi vprašanje vsesokolskega zleta, ki bi se imel vršiti letos v Belgradu. Vrhovni odbor Sokola kraljevine Jugoslavije bo radi tega moral predvsem razpravljati o tem, ali naj vstopi v vseslovensko sokolsko zvezo. Kot nova organizacija bi se moral nanovo prijaviti in šele potem bo mogoče rešiti vprašanje vsesokolskega zleta.

Avstrija se zanima za naše ribe

Belgrad, 24. jan. AA. Po informacijah oddelka za zunanjo trgovino našega ministrstva za trgovino in industrijo je v Avstriji in zlasti na Dunaju veliko zanimanje za naše ribe. Posebno veliko je povpraševanje po naših ribah iz Dunava, Drave in Save, zlasti pa za ribe naših jezer in Jadranskega morja.

Izjava
bolgarskih ministrov

Sofija, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Burov in Molov sta se včeraj vrnila v Sofijo. Izjavila sta časnikaarjem, da so v Haagu doseženi dogovori končno veljavni in da so jih podpisale vse delegacije. V dogovoru, ki se tiče Bolgarije, je določen rok, ko se mora dogovor ratificirati v sobranju. Sobranje bo dogovor ratificiralo najbrže že na eni prihodnjih sej. Notificiranje ratifikacije se bo izvršilo v Parizu, kjer se bodo tudi izmenjale ratifikacijske listine. Dalje sta izjavila ministra, da je Rumunija pripravljena opustiti sekvester bolgarskega premoženja proti plačilu 110.000 zlatih lejev.

Bombni atentat v Varni

Sofija, 24. jan. AA. Iz Varne poročajo, da je bila na dvorišče znanega bančnika Vasilija Popova vržena bomba. Radi eksplozije je nastala v mestu splošna panika. Pritisk zraka je bil tako silen, da so popokale šipe na oknih. Človeških žrtev ni bilo. Razlog atentata ni znan.

Velik vlom v Zagrebu

Zagreb, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Sinoči so neznan zlikovci udrli v stanovanje ravnatelja »Zagorke d. d.« g. Julija Walla na Savski cesti št. 11. Tatovi so odnesli razne predmete v vrednosti čez 50.000 Din. Interesantno je, da se je vlom vršil v času, ko je bilo take v hiši, kakor tudi v okolici vse živo. Pri vladu je tatovom pomagala postrežnica Slovenka Marija Slovank, ki je skupaj z njimi izginila.

Političen položaj na Poljskem

Poljski parlamentarizem preživlja težko krizo. Politični voditelji poljskega naroda pričakujejo zboljšanja razmer od spremembe ustave. Ali sprememba ustave, ki je bila že daljšo dobo vir stalnih sporov med vladnim taborom in sejsmko (parlamentarno) opozicijo, se ni zvela resno, četudi je sejm že pred leti izvolil odbor za spremembo ustave. Vladni tabor kakor tudi opozicija sta mu predložila svoj načrt, ki sta zaprašena v miznici zamažena čakala, da jih na poziv vlade vzame v pretres ustavni odbor.

Ko pa je sejsma večina dne 6. decembra 1929 vrгла vlado Svitalskega, tedaj je zahtevala, da se ne spremeni samo vlada, ampak ves sistem. Za časa 25 dnevne krize so imeli člani sejsmske večine dovolj prilike objasniti predsedniku republike, da pod spremembo vladnega sistema razumevajo spremembo ustave po zakoniti poti. Ker namreč od leta 1926, od majske revolucije generala Pilsudskega, nobena poljska vlada ne razpolaga s stalno vladno večino, zato želi »blok sodelovanja z vlado« izvršiti spremembo ustave na nezakonit način. Pri tem ima seveda sebične namene, da si s pomočjo spremembe ustave zagotovi oblast za bodočnost. Sejsmska večina je v svojih razgovorih s predsednikom pristala na delo za tako ustavno spremembo, ki bi zboljšala državno upravo in povečala moč izvrševalne oblasti, kar želi tudi maršal Pilsudski in njegov »tabor sodelovanja z vlado«. Odločno pa zahteva, da se ukine vsaka propaganda v korist nasilne ustavne spremembe in nove revolucije ter da se izključi vpliv politikov in političnih strank na državno upravo, vojsstvo in sodišče. Od izpolnitve teh zahtev je odvisno stališče poljskih strank desnice in leve do vlade.

Tako je mogla 31. decembra priseči prof. dr. Bartłova vlada, ki je sestavljena v veliki meri iz strokovnjakov. Od dosedaj najdaljše vladne krize izredno napeto ozračje se je precej razjasnilo. Varšavski sejm že dolgo ne beleži tako mirnega in resnega razpoloženja, kakor je bilo 13. januarja, ko je ministrski predsednik prof. Kazimir Bartel v večurnem govoru podal vladno izjavo, kjer je zavzel stališče do vseh vrst državnega življenja. Odkrito je izjavil, da njegova vlada ne pomenja spremembe sistema. Za glavno nalogo smatra spremembo ustave in da se bo pri tem opirala na ideologijo maršala Pilsudskega in na njegov »blok sodelovanja z vlado«.

Poljske stranke leve in sredine so podale nato 16. januarja skupno izjavo, kjer ponavljajo zahteve, ki so jih za časa krize predložile predsedniku; dalje zahtevajo, da se odpravi svojevolskost upravnih organov pri izvajanju tiskovne cenzure in metoda političnih represalij. Podobno izjavo so podali Nemci. Ukrajinsko-beloruski blok, ki stoji na nezakonitem stališču in se odkrito izjavlja za odepitev od Poljske, pa je zavzel popolnoma odklonilno stališče. Sejsmska večina, kakor tudi maršal Pilsudski, se zavedata, da nobena stran nima toliko moči, da bi mogla sama brezobzirno uveljaviti svojo voljo. Zato se obe strani izogibata skrajnim korakom, ki bi bili poljskemu narodu samo v škodo. Radi tega ni čudno, če sejm rešuje bodoči proračun, četudi vlada nima večine v sejm. Malo pomirjevalno pa vpliva, da je na doslej nezasedeno mesto poljedelskega ministra imenovan predsednik kmetijske zbornice dr. Lev Janta-Polczyński, član krščanske narodne stranke.

V interesu vsega slovanstva pa je, da se Poljska čim prej čim bolj konsolidira. Ali in v koliko bo k temu pripomogla prof. Bartłova vlada in sprememba ustave, bo pokazala bližnja bodočnost.

Apel Paragvaja na DN

Zeneva, 24. jan. AA. Glavni tajnik Društva narodov sir Eric Drummond je prejel brzojavko paragvajskega poslanika v Parizu, ki službeno sporoča, da je paragvajska vlada vjela brzojavko načelnika bolivijskega glavnega generalštaba za posadko v Murziji, v kateri odreja minister vojske, naj bo pripravljena na ofenzivo skupaj z drugo divizijo, ki je bila sestavljena pred utrdami San Kuarcia. Sir Eric Drummond je o tej brzojavki obvestil vse člane Društva narodov in Bolivijo.

Chicaška občina v denarnih težavah

Newyork, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Radi slabega gospodarstva in političnih preprirov med chicaškim županom in chicaškim občinskim svetom so finančne razmere mesta Chicaška tako slabe, da občinska uprava že več tednov ne more dobiti denarja za najpotrebnejše izdatke. 3000 učiteljev in 3000 uradnikov danes ni dobilo nobene plače. Župan je poskušal dobiti posojilo pri bankah, ki pa so ga zavrnile, češ, da politični položaj v Chicagu ne daje nobenega jamstva za točno vračilo posojila.

Turnir v San Remu

San Remo, 24. jan. (Tel. »Slov.«) V 7. kolu je dobil igro Aljehin proti Knochu, Ahues proti Maroczyju, Colle proti Monticelliju, Rubinstein proti Grauu, Vidmar proti Romiju in Bogoljubov proti Niemceviču. Igra Tartakower-Spielmann je ostala remis. Igra Araiza-Yates pa je še nerešena.

Nasprotja med Francijo in Italijo

London, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Oficielno poročilo londonske konference javlja, da so se vršili danes najprej angleško-francoski, potem angleško-italijanski in popoldne italijansko-ameriški razgovori. Na angleško-francoskem razgovoru se je razpravljalo o kompromisnem predlogu, ki naj bi poravnal angleško-francoske razlike v naziranjih glede skupne tonaže ali posameznih kategorij kot enot oboroževanja in po katerem naj se omogoči po poprejšnji prijavi te ali one države prenos tonaže od ene ladijske kategorije na drugo. S strani Amerike se je predlagalo, da naj se možnost takega prenosa omeji na 10% skupne tonaže. V angleško-italijanskem in italijansko-ameriškem razgovoru je bilo v ospredju vprašanje, ali je mogoče nadomestiti odredbe za oboroževanje z mirovnimi jamstvi.

Z angleške in ameriške strani se je naglašalo, da je francosko-italijanska napotila resna ovira za dojanje mirovnih garancij. Na sejah sta dobile Anglija in Amerika vtis, da je Italija pripravljena v obsežnih razgovorih s Francijo obširno in čim najbolj mogoče trajno urediti ne samo vprašanje o pariteti brodogoja, temveč tudi druge probleme. Anglosaški govorniki pa so tudi priporočali Franciji, stopiti v direktne stike s Italijani ne samo v vprašanju paritete, temveč tudi v drugih vprašanjih, kakor glede Tripolisa, Turisa in italijanskega naseljevanja v Franciji. Kako resno se prizadevajo pripraviti Francijo in Italijo, da bi odstranili latentno nevarnost Evrope, izhaja iz resnega poročila, ki pravi, da se je Tardieuju priporočalo, naj radi tega, ker ima Grandi določen mandat samo za pomorsko konferenco v Londonu, v osebnem razgovoru z Mussolinijem na italijanski rivieri razčisti francosko-italijanske odnose še med londonsko konferenco. Francoska delegacija je deljenega mnenja, ali naj posluša ta nasvet. Parlamentarci, ki spremljajo francosko delegacijo, skušajo prepričati Tardieuja o pravičnosti anglosaških nasvetov. Briand pa je menda naznanil, da mora poprej spoznati obseg angleških garancij, preden bi se mogel poravnati z Italijo.

Da se tudi na strani Francije resno baviijo z mislijo, da naj bi se poravnava z Italijo olajša, kar se tiče tehnike pogajanj, je razvidno iz tega, da je Briand pred kratkim v razgovoru z Grandijem predlagal Italiji de facto pariteto brodogoja v Sredozemskem morju in da je za celotno moč brodogoja omenil paritetno formulo, ki se glasi: celotno francosko brodogoje enako italijanskemu brodogoji plus vsakokratno starje novih nemških po vojni zgrajenih ladij.

Briandov predlog glede moralne enote

Sovjeti pred sodiščem

Zanimive podrobnosti v procesu proti sovjetskim lažilnikarjem

Pariz, 24. jan. (Tel. »Slov.«) V procesu proti Litvinovu bo zaslišanih še 35 prič, med njimi Besedovski. Včeraj je prišlo do pravih zanimivih odkritij. Zagovornik Litvinova je izjavil, da so bili sovjeti pripravljeni, odkupiti ponarejene menice za 650.000 frankov in celo podkupiti nekega ministra, če bi sodni proces izostal. Sovjetski zagovornik je nazval pričo, bankirja in pariškega občinskega svetnika Tonierja, ki je odklonil udeležbo pri tem meničnem poslu in takoj obvestil policijo in zunanje ministrstvo, za policijskega vehuna, nakar je Monier takoj mirno izjavil, da bi se nikdar ne obotavljal, vsak čas demaskirati take ban-

Vprašanje našega žitnega izvoza

Beograd, 24. jan. AA. Avstrijska vlada bi rada odpravila inozemsko konkurencio in se je zato obrnila na jugoslovansko in madjarsko vlado, naj bi dovolili, da Avstrija povlači carinske postavke za pšenico in moko ter da bi se temu primerno izpremenili pogodbi, ki sta bili sklenjeni med Avstrijo in Jugoslavijo ter med Avstrijo in Madjarsko. V svrhu proučitve tega predloga je bila včeraj v ministrstvu za trgovino in industrijo interministerijalna kon-

Gospodarski položaj v Italiji

Statistika trgovske bilance, brezposelnosti in konkurzov

Zadnji strankarski uradni fašistični list pravi, da se gospodarski položaj v Italiji more pravilno presojati le, ako spe ga primerja z drugimi državami. In da bi pokazali, da je drugod po svetu slabše kot v Italiji, navajajo statistiko trgovske bilance, število brezposelnih in število konkurzov po drugih državah v primeri z Italijo. V nasprotju z Angleško, Francijo, Holandsko, Čehoslovasko in Švico je Italija, tako pravi poročilo, l. 1929. znižala svoj uvoz in dvignila izvoz. Izoboljevanje naj znaša 894 milijonov lir. Tako bi se pasivnost italijanske zunanje trgovine, ki je po njenih uradnih podatkih l. 1928. znašala 7364 milijonov lir, leta 1929. znižala na 6466 milijonov lir. — Seveda je treba prepusiti Italijanom, da presodijo, če je zmanjšanje uvoza vedno že tudi znak za dvig gospodarskega blagostanja kake države. Kajti italijanska statistika kaže za december 1929 — v primeri z decembrom prejšnjega leta — ne le znižanje uvoza za 233,5 milijonov lir, ampak tudi znižanje izvoza za 290,2 milijona lir. Število brezposelnih, ki je

angleško-francosko-italijanskega brodogoja, ki naj nastopi pri kršitvah Kellogove pogodbe, se da po angleškem naziranju uresničiti samo tedaj, če se v tej »troednosti« izravna večje napetosti, preden se brodogoja moralno fuzionirajo. V angleško-francoskih razgovorih se je že pokazalo dalekosežno zblizanje ne samo v mornariško-političnem, temveč tudi v svetovno-političnem pogledu. Ravno z ozirom na to olajšanje položaja se v angleškem taboru tembolj prizadevajo, da bi se razčistil položaj tudi med Francijo in Italijo.

Franc. ang'eshki sporazum

London, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne so se že širile vesti, da je francoska delegacija z MacDonaldom dosegla pomorski dogovor, izhajajoč od svoječasne nameravane angleško-francoskega mornariškega kompromisa. Tardieu je zvečer izjavil na konferenci časnikarjev, da je res, da sta se on in MacDonald razgovarjala na podlagi svoječasnih angleško-francoskih mornariških pogajanj iz l. 1927. in 1928., da pa še ni prišel čas, da bi se mogle dati točne izjave o rezultatu teh razgovorov. Razprave konference pa niso prišle v ugoden tek. Ta Tardieujeva izjava se more smatrati samo kot potrdilo vedno jasnejše tendence po ustvaritvi angleško-francoskega mornariškega dogovora, kateremu se hoče pridružiti tudi Italija po razčiščenju političnih konfliktov s Francijo.

Tardieu govori po radiu Amerikancem

London, 24. jan. AA. Predsednik francoske vlade Tardieu je imel včeraj v radiu govor za slušatelje v Združenih državah. Uvodoma je naglašal, da želi Francija iz vsega srca, da bi se zmanjšalo pomorsko oboroževanje. V zvezi s tem je opozoril na to, da je ravno Francija pred 5 do 6 leti sprejela inicijativo, da se naj reorganizira mir na novih osnovah. Nato navaja redukcije, ki jih je podvzela Francija v svojem vojaškem proračunu in dokazuje s številkami, da je samo Francija od vseh vseh svetovnih razsejane kolonije. V zadnjih 10 letih je Francija storila velik in stvaren napredek na potu razorožitve in se nadeja, da bo mogoče razorožitev še bolj pospešiti, ako bomo zmagaali nad silami rošlosti, kar je mogoče s splošno dobro voljo.

dite, kakor so sovjetski. Tudi dva berlinska kriminalna komisarja, ki sta bila zaslišana o razmerju med Joffejem in Liboriusom, je označil za policijska vehuna. Voditelj ruske trgovinske delegacije v Berlinu Mišlin je izjavil, da bi sovjeti v Berlinu v enem letu lahko izdali za pol milijarde menic. Njegovo izjavo je zagovornik Litvinova zavrnil s tem, da ima svojo soprogo in rodbino v Rusiji, ki bi jo dele najhujše represalije, če bi bil slabo izpovedal. Ubogi sovjetski uradniki so nesre in sužnji strašne krvave diktature. Njihovo pričevanje je sumljivo, ker sovjetska vlada v Rusiji ne dovoli niti pravice svobodne besede

ferenca pod predsedstvom ministra za trgovino in industrijo Jurja Demetroviča. Konferenci so nadalje prisostvovali zastopniki ministrstva zunanjih zadev, poljedelstva, finance ter trgovine in industrije. Med drugimi je konferenci osebno prisostvoval tudi minister za poljedelstvo dr. Oto Frangeš. Na konferenci so razpravljali o predlogu avstrijske vlade ter je bilo dočleno stališče, po katerem se bo ravnala naša delegacija pri pogajanjih

Loucher

za socialno zavarovanje

Pariz, 24. jan. AA. Na včerajšnji seji parlamenta je minister Loucher nastopil proti kampanji, ki se vodi zoper zakon o socialnem zavarovanju. Med drugim se trdi, da bodo ceno živil zaradi tega zakona poskočile za 10 odstotkov. Te podražitve ne bo v Franciji, kakor je ni bilo v ostalih državah. Pri socialnem zavarovanju bo zaposlenih vsega 1200 uradnikov. Novi zakon bo prinesel brez dvoma velike koristi. Govornik je zahteval, naj traja razprava parlamenta do 7. februarja. Parlament je odobril predlog vlade.

Francoski soc'alisti ne vs'opijo v vlado

Pariz, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Zveza socialistične stranke v departementu Seine je s 3037 glasovi proti 2225 glasovom odklonila vsako udeležbo pri meščanski levičarski vladi.

Bethlen se zahvaljuje Mussoliniju

Budimpešta, 24. jan. (Tel. »Slov.«) »Magyar Hirlap« poroča, da se je ministrski predsednik Bethlen iz Haaga odpeljal naravnost v Rim, da se zahvali Mussoliniju za podporo, ki jo je dajala Italija Madjarski. V nedeljo ali ponedeljek se bo vrnil v Budimpešto, kjer se sredi prihodnjega tedna v parlamentu razprava o hasških rezultatih.

Budimpešta, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Odsotnost ministrskega predsednika Bethlena je dala povod za razne govorice. Neki list javlja, da ima Bethlen namen odstopiti, da bo mogel potem izvesti reorganizacijo svojega kabineta. Vendar je ta vest brez vsake podlage. Vest nekega drugega lista, da je Bethlen odpotoval v Rim, da se zahvali Mussoliniju za podporo Italije, se do sedaj ni demantirala.

Proti amazonski kongres na Dunaju

Dunaj, 24. jan. (Tel. »Slov.«) V zvezi z dunajskim pomladanskim velesejmom je sklican na Dunaj v času od 14. do 17. marca kongres proti prostozidarjem. Prijavljena je že številna udeležba iz Italije, Poljske, Nemčije in Madjarske. Glavno poročilo bo podal bivši avstrijski ministrski predsednik Hussarek. Daje sta se prijavila za referate p. Jernej Fiala in upokojeni major Viljem Spau. Kongres bo zboroval v štirih sekcijah in plenarnih sejah. Sklicatelji izjavljajo, da bo ta kongres nadaljevanje zadnjega kongresa proti prostozidarjem, ki je bil koncem l. 1896. v Tridentu.

Mehika pretrga'a stike s sov'eti

Moskva, 24. jan. AA. Mehika vlada je odpoklicala svojega poslanika v Moskvi, ker so komunisti priredili sovražne manifestacije proti mehiškim poslanicstvom v Londonu, Buenos Airesu in Rio de Janeiru.

Ruske ladje smejo skozi Dardanele

Carigrad, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Komisija za morske ožine ugotavlja v svojem poročilu, da je bil prevoz ruskih bojnih ladij skozi Dardanele v Črno morje pravilno prijavljen. Rusija ima kot črnomorska država pravico, svoje ladje prevažati iz Baltskega morja na Črno morje.

V Švici se niso pripravljali atentati

Zeneva, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Švicarski zvezni svet se je bavil danes s profitašistovskimi atentati, ki so se dozdnevno pripravljali v Zenevi ter je po proučevanju rezultatov preiskave ugotovil, da ni za dozdevne atentate nobenih podatkov. Hišne preiskave v Zenevi niso dognale nobenih zločinskih odnošajev med ženevskimi osebnostmi in osebami, ki so bile aretirane v Parizu in Bruslju. Ugotovilo se je samo, da je v Bruslju aretirani Menapace bil v Zenevi. Zvezni državni pravdnik je že ustavil preiskavo in zvezni svet ni mogel nikogar izgnati niti ni mogel odrediti drugih ukrepov.

Razne vesti

Washington, 24. jan. (Tel. »Slov.«) Statistika urada za popis prebivalstva izkazuje, da je v Združenih državah 122 milijonov prebivalcev.

Pariz, 24. jan. AA. Po poročilu iz Basla je kantonski svet z 62 proti 4 glasovom odobril ukrepe, ki so potrebni, da se uredi v Baslu sedež mednarodne banke za reparacijska plačila.

Batavia, 24. jan. AA. Ognjenik Krakatau kaže vznemirljive znake delovanja. Iz žrela se dvigajo velikanske mase razbeljene zemlje in kamenja. Izbruhe ognjenika spremljajo močne detonacije.

Washington, 24. jan. AA. Francoska vlada je vložila službeni protest proti prohibicijskim agentom, ki so preiskali francosko ladjo na način, ki je v nasprotju s predpisi.

Dunajska vremenska napoved. V zahodnih Alpah južni veter, na vzhodnem robu Alp živahni jugovzhodni vetrovi, v južnih Alpah pa malo spremembe dosedanjega vremena.